

اثربخشی برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان

اسفندیار ابراهیم‌تبار گردونباری ^{id} | دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
سیده علیا عمادیان* ^{id} | استادیار گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.
بهرام میرزاییان ^{id} | استادیار گروه روانشناسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۰۸ | پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۲۲ | ایمیل نویسنده مسئول: emadian2012@yahoo.com

فصلنامه علمی پژوهشی خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰
<http://Aftj.ir>

دوره ۴ | شماره ۱ پیاپی ۱۵ | ۳۳-۱۹
بهار ۱۴۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(ابراهیم‌تبار گردونباری، عمادیان و میرزاییان،
۱۴۰۲)

در فهرست منابع:

ابراهیم‌تبار گردونباری، اسفندیار، عمادیان،
سیده علیا، و میرزاییان، بهرام. (۱۴۰۲).
اثربخشی برنامه آموزش والدگری آدلری بر
پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان.
خانواده درمانی کاربردی، ۴(۱)، ۱۹-۳۳.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان می‌باشد. **روش پژوهش:** روش پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش می‌باشد. جامعه آماری تحقیق، کلیه مادران دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم بندپی شرقی شهرستان بابل که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل می‌باشند به تعداد ۶۶۵ تشکیل می‌دهند که از این میان تعداد ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری پرخطر و مادرانشان که با ملاک‌های ورودی پژوهش همخوانی داشتند با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند به عنوان نمونه انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و گواه قرار گرفتند. گروه آزمایش برنامه آموزشی والدگری براساس بسته آموزشی بریگل (۲۰۱۶) را طی ۸ جلسه ۱۲۰ دقیقه‌ای به صورت هفتگی دریافت نمود، قبل و بعد از مداخله، پرسشنامه پیوند با مدرسه (رضایی شریف، ۱۳۹۱) و پرسشنامه رفتارهای پرخطر (زادمحمدی و همکاران، ۱۳۹۰) در هر دو گروه اجرا شد. داده‌ها از طریق آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر و با استفاده از نرم‌افزار SPSS-22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** نتایج این تحقیق نشان داد که برنامه آموزش والدگری آدلری موجب افزایش پیوند والدینی مراقبت ($F=51/53, P<0/01$)، حمایت افراطی ($F=70/50, P<0/01$) و کاهش رفتارهای پرخطر نوجوانان ($F=120/30, P<0/01$) موثر بود. **نتیجه‌گیری:** می‌توان نتیجه گرفت برنامه آموزش والدگری آدلری موجب افزایش پیوند با مدرسه و کاهش رفتارهای پرخطر نوجوانان موثر شد.

کلیدواژه‌ها: والدگری آدلری، پیوند با مدرسه، رفتارهای پرخطر.

مقدمه

دوران نوجوانی از ادوار پراهمیت در فرآیند رشد آدمی محسوب می‌شود و قدم گذاردن به این دوره معمولاً با بلوغ آغاز می‌شود (یو، فنگ و دی، ۲۰۱۳). در چند دهه اخیر شیوع رفتارهای پرخطر به خصوص در بین نوجوانان و جوانان یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های جوامع بشری تبدیل شده است (لوالن و نیس، ۲۰۱۵). فقدان امکانات، روابط ناسالم عاطفی، عدم توجه به خواسته‌ها، ارزش‌ها و نظرات نوجوانان و نیز بی‌تجربگی و عدم شناخت کافی، او را در یک بحران فکری و یک آشفتگی روانی قرار می‌دهد، که این بحران‌ها می‌تواند عوارضی چون بی‌ثمیری، پوچی و بی‌کفایتی به بار آورد (یو، فنگ و دی، ۲۰۱۳). در نتیجه زمینه‌گرایش به انحرافات اجتماعی از جمله رفتارهای پرخطر در آن‌ها فراهم می‌شود (۲). رفتارهای پرخطر به مجموعه رفتارهایی مانند استعمال سیگار، مصرف الکل، مصرف مواد مخدر، داشتن رابطه جنسی، خودکشی، خشونت و... گفته می‌شود عموماً در سنین نوجوانی ورود می‌کند (بارفوت، مردیت، زیویانی و ویتینگهام، ۲۰۱۷). این دوره، زمانی است که نوجوانان نقش‌ها و مسئولیت‌های جدید را می‌پذیرد و مهارت‌های اجتماعی را برای بر عهده گرفتن آن نقش‌ها را می‌گیرد. لذا اگر الگوی دقیق، روشن و همه‌جانبه در زمینه رفتار مناسب و دروس برای او تعریف و مشخص نشود، او خود در ثبت گین کردن رفتارها با آزمایش نقش‌ها دست می‌دهد و در برخی موارد به نادیده گرفتن قواعد می‌پردازد که در نهایت با انجام رفتارهای پرخطر همراه می‌شود.

عوامل متعددی در گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر موثر است. در این میان خانواده و عوامل خانوادگی و چگونگی برآوردن نیازهای جوانان بسیار تاثیرگذار است. محققان معتقدند که آموزش خانواده می‌تواند در کاهش بروز رفتارهای پرخطر موثر باشد (بووت-تارکوت، فلمینگ، آنترناهر، گونزالس، اتکینسون، گوادراثو و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به نقش و تاثیر خانواده به عنوان اولین نهاد جامعه‌پذیری، والدین به عنوان اولین الگوی رفتاری که نقش مهمی را در هدایت و تجربه‌های نوجوانان از طریق آموزش مستقیم و غیرمستقیم و حمایت از آن‌ها بر عهده دارند، می‌توانند در کاهش و پیشگیری از رفتارهای پرخطر موثر باشند (دیکسون، برمز و فیر، ۲۰۱۴).

شیوه‌های تربیتی والدگری مناسب والدین را می‌توان یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری و پایداری مشکلات رفتاری فرزندان دانست (پلت، ویلیامز و گینسبرگ، ۲۰۱۶). همچنین پیوند والدینی نقش بسزایی در زندگی کودکان و نوجوانان دارد (هازارد، میلر، بوئر، موکرجی و سونویل، ۲۰۲۰). پیوند والدینی یکی از شیوه‌های جدید موجود در تربیت فرزند است که با ارزیابی فرزند از کیفیت و چگونگی دلبستگی خویش به والدین اشاره دارد (روستاد و ویتاگر، ۲۰۱۶). فلسفه عشق و محبت به فرزندان می‌تواند اراده متزلزل و روح آشفته آنان را درمان کند و آن را به زندگی سعادت‌مند و موفق امیدوار شد (می‌جو، چن-هسین، پین-چن، ۲۰۱۴). همگرایی و یکپارچگی شخص که اریکسون آن را عمده‌ترین پیشرفت مهم نوجوانی تلقی کرده است بیشتر به تجربه‌های تمرین خانواده بستگی دارد خانواده به عنوان بودجه احساس هویت نوجوان است ایران به خوبی دریافته‌اند که روابط خانوادگی پیوند والدینی منابع اجتماعی و عاطفی مهمی در زندگی نوجوان است (استمپ و شو، ۲۰۱۲).

دانش‌آموزانی که از طرف پدر و مادر مورد حمایت قرار می‌گیرند احساس امنیت بیشتری در مدرسه می‌تواند منجر به موفقیت‌های بیشتر در زمینه تحصیلی شود این نماید می‌تواند ارتباط و دلبستگی دانش‌آموزان و

پیوند آن‌ها با مدرسه را بیشتر کند (مولایدی، رهااردجو و باسوکی، ۲۰۱۶). نوجوانانی که وابستگی یا پیوند اجتماعی قوی به من دسته نشان می‌دهند در مقایسه با نوجوانانی که آوردن این پیوند اجتماعی شکست می‌خورند بیشتر در رفتارهای اجتماعی مشارکت می‌کنند موفقیت‌های تحصیلی بیشتری دارند و کمتر در رفتارهای مشکل‌آفرین درگیر می‌شوند (استیل و مک‌کینی، ۲۰۱۹). پیوند با مدرسه ممکن است هدف مداخله‌ای مهم برای مداخله‌های مدرسه محور و یک راه کارآمد برای کاهش مشکلات رفتاری نوجوانان باشد هم چنین پیوند ضعیف با مدرسه با مشکلات رفتاری همراه است خانواده کوچک‌ترین واحد اجتماعی و در عین حال بزرگ‌ترین و تاثیرگذارترین تربیتی در جوامع به شمار می‌آید به طوری که این نهاد می‌تواند منشا تحولات عظیم فردی اجتماعی و رشد ارزش‌های انسانی در میان اعضای آن باشد (برکنس، هابسون و هابسون، ۲۰۱۳). به یاد داشته باشیم که آموزش مهمترین ابزار برای مواجهه با آسیب‌های روانی و اجتماعی می‌باشد (فوملر، اندرسون و ماسی، ۲۰۱۱). والد بودن یکی از مهمترین وظایف هر فرد می‌باشد و تمام والدین نیاز به حمایت و آموزش برای بلد بودن دارد آموزش خانواده می‌تواند نقش مهمی در تسهیل دستیابی والدین به اطلاعات و ما مهارت‌های مورد نیاز ایفا نماید (میلکووسکی-آیالون، آتزابا-پوریا و میری، ۲۰۱۵). آموزش والدین بر اساس رویکردهای مختلفی انجام می‌گیرد انواع برنامه‌های آموزش والدین در دو طبقه کلی قرار دارد که رفتاری و ارتباطی، رفتاری مداخلاتی با رویکرد رفتاری و یادگیری اجتماعی را در بر می‌گیرد از سوی دیگر طبقه ارتباطی در بین دربرگیرنده مداخلات موثر روی کرده آدری انسان گرایانه و روان‌پویایی است (بریگل، ۲۰۱۶). رویکرد آدلری نوعی رویکرد شناختی رفتاری و تحلیلی معرفی شده است (کریستین و پریمن، ۲۰۱۷). با وجود این تحقیقات کمی در مورد اثربخشی کاربرد اصول آدری در آموزش والدین صورت گرفته است (چرچیل و همکاران، ۲۰۱۸). خانواده به عنوان نهادی مقدس و دلیل مهم‌ترین و اصلی‌ترین پرورشگاه، آموزشگاه محسوب می‌شود و یکی از نهادهای آموزشی و پرورشی عمده جامعه است (هنبرگر، وارگا، مودی و تولان، ۲۰۱۶) و نظریات علمی همه نشان دهنده این واقعیت هستند که بسیاری از مسائل و مشکلات کودکان و نوجوانان را می‌توان با استفاده از آموزش‌های ارائه شده برای والدین بر طرف کند یا حداقل میزان آن را کاهش داد (مورگان، رپی، سلیم، گوهرپی، تمیر، مک‌لین و بایر، ۲۰۱۷) یک نظام آموزشی اثربخش پویا و موفق آموزشگاهی است که از همکاری و مشارکت خانواده‌های آگاه و بانشاط برخوردار باشد (ون‌دورن، یسنن، بادن، لیشتوارک-آشوف و گرانیک، ۲۰۱۷).

چرچیل و همکاران (۲۰۱۸)، کریستین و پریمن (۲۰۱۷)، در نتایج پژوهش خود دریافتند که درمان مبتنی بر رویکرد آدلر-درایکورس می‌تواند منجر به بهبود شیوه‌های تعاملی والدین دارای کودکان اختلال کمبود توجه/فزون‌کنشی و اختلال نافرمانی مقابله‌ای و همچنین کاهش علائم این اختلال‌ها شود. مورگان و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی به بررسی اثربخشی آموزش شیوه‌های فرزندپروری بر کاهش اضطراب دختران پرداخته‌اند. این برنامه در شش جلسه گروهی توسط روان‌شناسان متخصص بر والدین کودکان ۶ ساله صورت گرفت. نتایج نشان داد که این آموزش بر اضطراب دختران اثرگذار بوده است. براساس یافته‌ها میانگین اضطراب افراد نمونه در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون کاهش یافته است. با توجه به آنچه گفته شد، از جمله مشکلاتی که والدین با آن مواجه هستند، کمبود اطلاعات و آگاهی کافی در مورد تغییرات تحولی طبیعی و نیازها در دوره نوجوانی و کمبود اطلاعات در مورد شیوه‌های برخورد با نوجوانان است. بنابراین وجود برنامه‌های آموزشی برای خانواده که بتواند تأثیرگذار باشد، ضروری به نظر می‌رسد. هدف تعیین

اثربخشی برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان می‌باشد. پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سوالات زیر بود:

۱- آیا برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان در مرحله پس‌آزمون موثر بود؟

۲- آیا برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان در مرحله پیگیری پایدار بود؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی و طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه مادران دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم بندپی شرقی شهرستان بابل که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند و تعداد آن‌ها بر اساس آمار به‌دست آمده از اداره آموزش و پرورش فوق ۶۶۵ نفر بود. از بین آن‌ها ۳۰ نفر که نمرات بالاتری در پرسشنامه رفتارهای پرخطر کسب کرده و در مصاحبه بالینی هم مبتلا به رفتارهای پرخطر تشخیص داده شده بودند و با ملاک‌های ورود به پژوهش همخوانی داشته و تمایل به درمان داشتند، انتخاب شدند. سپس، این تعداد به صورت تصادفی به دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه گمارده شدند. ملاک انتخاب تعداد افراد نمونه بر اساس اندازه اثر ۰/۲۵، آلفای ۰/۰۵ و توان ۰/۸۰ در سه گروه، حداقل تعداد نمونه برای دستیابی به توان مورد نظر، ۱۵ نفر در هر گروه جمعاً ۳۰ نفر به دست آمد.

ملاک‌های ورود به پژوهش شامل ابتلا به اختلال اضطراب اجتماعی با تشخیص از طریق مصاحبه بالینی، سن بین ۱۲ تا ۱۸، مقطع متوسطه دوم، و عدم ابتلا به اختلال روانی شدید یا بیماری صعب‌العلاج، و این که در هنگام اجرای پژوهش، تحت درمان با سایر مداخلات روان‌شناختی قرار نگیرند، بود. ملاک‌های خروج شامل غیبت بیش از دو جلسه از جلسات درمانی بود. برنامه آموزشی والدگری به تعداد ۸ جلسه ۱۲۰ دقیقه‌ای به صورت هفتگی دریافت کردند. برای گروه آزمایش، برنامه آموزشی والدگری براساس راهنمای درمانی اجرا شد. در جدول ۱، شرح مختصر جلسات برنامه آموزشی والدگری ارائه شده است. طی این مدت گروه گواه آموزشی دریافت نکردند. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه انجام شد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه پیوند با مدرسه (SBQ): اولین درک جامع در مورد پیوند با مدرسه براساس نظریه پیوند اجتماعی^۱ یا کنترل اجتماعی هیرشی^۲ (۱۹۶۹) مفهوم‌سازی شده است. این مفهوم در طی زمان به طور وسیعی توسط افراد مختلف مورد استفاده و تجدیدنظر قرار گرفته است. این پرسشنامه توسط رضایی شریف (۱۳۹۱) برای اندازه‌گیری پیوند دانش‌آموزان با مدرسه در مقاطع ابتدایی و متوسطه براساس مصاحبه با گروه‌های کانونی ساخته شده است و پیوند و مدرسه را در شش مولفه‌ی دلبستگی به معلم، دلبستگی به

¹ Social bonding

² Hireschi's social control theory

مدرسه، دلبستگی به کارکنان، مشارکت در مدرسه، باور به مدرسه و تعهد به مدرسه و با ۴۰ سوال اندازه گیری می‌کند که بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای قرار دارد. در این پژوهش به چهار مولفه دلبستگی به معلم، دلبستگی به مدرسه، مشارکت در مدرسه و تعهد به مدرسه پرداخته شده است. در این پرسشنامه از ۲۸ سوال استفاده شده است که عبارتند از: سوال‌های ۱ الی ۹ مربوط به دلبستگی به معلم، سوال‌های ۱۰ الی ۱۹ برای دلبستگی به مدرسه، سوال‌های ۲۰ الی ۲۵ برای مشارکت در مدرسه، سوال‌های ۲۶ الی ۲۸ تعهد به مدرسه را اندازه گیری می‌کنند. ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه پیوند با مدرسه و مولفه‌های دلبستگی به معلم، دلبستگی به مدرسه، دلبستگی به کارکنان مدرسه، مشارکت در مدرسه، باور و تعهد به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۸، ۰/۸۰، ۰/۸۱، ۰/۷۳، ۰/۷۳، ۰/۷۰ درصد می‌باشد همچنین خطای معیار اندازه گیری برای کل آزمون ۲۸ درصد باشد. روایی محتوا در پرسشنامه پیوند با مدرسه به واسطه ی نظرخواهی از سه نفر متخصص روان‌شناسی تربیتی و تعلیم و تربیت مورد بررسی قرار گرفت از نظر متخصصان مربوطه پرسشنامه پیوند با مدرسه به لحاظ محتوایی، ابزاری روا تشخیص داده شد. روایی سازه پرسشنامه پیوند با مدرسه به دو شیوه محاسبه ضریب همبستگی پرسشنامه با مولفه‌های آن و تحلیل عاملی تاییدی مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. پرسشنامه رفتارهای پرخطر زاده محمدی: پرسشنامه رفتارهای پرخطر با نام مقیاس خطر پذیری نوجوانان ایرانی (IARS) دارای ۳۸ سال بوده و هدف آن سنجش میزان خطر پذیری در نوجوانان از ابعاد مختلف شامل ۷ خرده مقیاس گرایش به مواد مخدر، گرایش به الکل، گرایش به سیگار، گرایش به خشونت، گرایش به رابطه و رفتار جنسی، گرایش به رابطه با جنس مخالف و گرایش به رانندگی خطرناک می‌باشد. شیوه‌های نوبت دهی آن بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای بوده و برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات مربوط به سوالات آن بعد با هم محاسبه می‌شوند. امتیازات بالاتر در هر بعد نشان‌دهنده تمایل بالاتر فرد پاسخ دهنده خواهد بود. در این پژوهش چهار خرده مقیاس شامل گرایش به مواد مخدر، گرایش به خشونت، گرایش به رابطه و رفتار جنسی و گرایش به رابطه با جنس مخالف مورد بررسی قرار گرفته است. از ۲۱ گویه شامل سوال‌های ۱ الی ۸ مربوط به گرایش به مواد و سوال‌های ۹ تا ۱۳ مربوط به گرایش به خشونت و سوال‌های ۱۴ تا ۱۷ مربوط به گرایش به رابطه و رفتار جنسی و سوال‌های ۱۸ تا ۲۱ مربوط به گرایش به رابطه با جنس مخالف می‌باشد. این مقیاس توسط زادمحمدی و همکاران (۱۳۹۰) هنجاریابی شده و میزان آلفای کرونباخ برای مواد مخدر و روانگردان ۰/۹۰، خشونت ۰/۷۸، دوستی با جنس مخالف ۰/۸۳، و رابطه و رفتار جنسی ۰/۸۷ به دست آمده است. همچنین در این پژوهش روایی سازه این مقیاس مورد ارزیابی قرار گرفت. تحلیل عاملی اکتشافی با مولفه‌های اصلی نشان داد که این پرسشنامه مقیاس ۷ بعدی است که ۶۴/۷۴ درصد واریانس خطرپذیری را تبیین می‌کند. در مطالعه زادمحمدی و همکاران (۱۳۹۰) روایی ابزار توسط ۸ نفر صاحب‌نظران روان‌شناسان و روان‌پزشکان مورد بررسی و نتایج حاصل نشان داد که این ابزار دارای روایی محتوایی است.

روش اجرا

روش اجرای پژوهش در آموزش به این شرح می‌باشد بعد از اخذ مجوز از اداره آموزش و پرورش منطقه با هماهنگی با مدیران مدرسه ۴۵ نفر از دانش‌آموزان انتخاب شده به صورت تصادفی ساده به دو گروه ۱۵ نفری (آزمایش و گواه) تقسیم شدند و پس از اجرای پیش‌آزمون از دانش‌آموزان همه گروه‌ها، مادران گروه اول براساس برنامه آموزشی والدگری به مدت ۸ جلسه ۲ ساعته بر اساس جدول ۱ آموزش دیدند. برای گروه گواه هیچ مداخله آموزشی صورت نگرفته است سپس از دانش‌آموزان هر دو گروه پس از آزمون به عمل آمده است. در ضمن آزمون پیگیری نیز بعد از ۴۵ روز با استفاده از پرسشنامه‌ها برای دانش‌آموزان به اجرا درآمده است.

جدول شماره ۱. برنامه و محتوای جلسات آموزشی مادران رویکرد آدلری

شماره جلسه	عنوان	هدف و محتوای آموزشی
اول	آشنایی و تعیین هدف طرح	طرح آشنایی با اعضای گروه و قوانین مربوط به جلسات و نقش والدین در تربیت فرزندان کلیات روش آموزش شاتل بی وفابین برخی از افراد مرکزی مطرح شد.
دوم	چگونگی رفتار و ارتباط با نوجوانان	آشنایی با ویژگی‌های دوره نوجوانی و بررسی وضعیت روان‌شناختی آنها، بحث در مورد اصول رفتار از دیدگاه آدلر شامل رفتار هدفمند، اجتماعی بودن انسان و وحدت شخصیت
سوم	سبک‌های زندگی	تعریف سبک زندگی و نقش سبک زندگی والدین در تربیت نوجوانان مطرح شد نیازهای حیاتی از دیدگاه آدلر شامل نیاز به تعلق و احساس توانایی و نیاز به مهم بودن بررسی شد
چهارم	آشنایی والدین با سبک‌های فرزند پروری	بررسی و ترسیم انواع سبک فرزندپروری استبدادی سهل‌انگارانه بی-تفاوت و مقتدرانه و تاثیر آن‌ها در زندگی نوجوانان
پنجم	پیامدهای منطقه‌ای و طبیعی	آشنایی والدین با شیوه‌های انضباطی جدید و پیامدهای منطقی و طبیعی به عنوان یک شیوه انضباطی موثر در سبک فرزندپروری مختلف ترانه مورد بحث و بررسی قرار گرفت
ششم	علاقه اجتماعی	آشنا ساختن والدین با شیوه‌های جلب همکاری در خانه و اجتماع و آموزش راهبردهای ایجاد علاقه و مشارکت در اجتماع و مسئولیت‌پذیری برای نوجوانان
هفتم	دلگرمی دادن والدین	آموزش و کاربرد عملی سازی و نکات مهم آن و تفاوت آن با تشویق و چگونگی تعامل مثبت با نوجوانان مطرح شد
هشتم	جمع بندی و مرور و نتیجه گیری	بررسی مرور آموخته‌ها و میزان عمل به آنها، تجارب و آموخته‌های آنان بررسی شد و با مطرح کردن عقاید شان به سوال‌های آن‌ها پاسخ داده شد.

ملاحظات اخلاقی در این پژوهش به این صورت بود که شرکت در این پژوهش کاملاً اختیاری بود. قبل از شروع طرح، مشارکت‌کنندگان با مشخصات طرح و مقررات آن آشنا شدند. نگرش و عقاید افراد مورد احترام بود. اعضای گروه آزمایش و گواه، اجازه خروج از پژوهش در هر مرحله‌ای داشتند. علاوه بر این، اعضای گروه گواه در صورت علاقه‌مندی می‌توانستند بعد از اتمام طرح، مداخله انجام شده برای گروه آزمایش را در جلسات درمانی مشابه، عیناً دریافت کنند. کلیه مدارک و پرسشنامه‌ها و سوابق محرمانه، تنها در اختیار

مجریان بود. رضایت نامه کتبی آگاهانه از همه داوطلبان اخذ گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS-22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در بررسی توصیفی داده‌ها شاخص‌های آماری مربوط به هر یک از متغیرهای پژوهش محاسبه گردید. در بخش آمار استنباطی از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر استفاده گردیده است. سپس با بهره‌گیری از تکنیک‌های آماری و تصمیم‌گیری که با روش پژوهش و نوع متغیرها سازگاری دارند، داده‌های جمع‌آوری شده، تحلیل شدند.

یافته‌ها

میانگین (انحراف معیار) سن شرکت‌کنندگان گروه آزمایش ۱۵/۷ (۲/۳) و گروه گواه ۱۶/۴ (۲/۹) بود. همچنین کمینه و بیشینه سن در گروه آزمایش ۱۲ و ۱۷ سال و در گروه گواه، ۱۲ و ۱۸ سال بود.

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد پیش آزمون، پس‌آزمون و پیگیری گروه‌های آزمایش و گواه

متغیر	گروه	پیش آزمون		پس آزمون		پیگیری	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
مراقبت	آزمایش	۱۶/۸	۳/۹	۲۳/۵	۵/۹	۲۳/۲	۵/۷
	گواه	۱۵/۹	۳/۳	۱۶/۶	۳/۷	۱۶/۴	۳/۶
حمایت	آزمایش	۲۵/۳	۶/۷	۱۷/۷	۴/۷	۱۷/۹	۴/۸
	گواه	۲۵/۱	۶/۵	۲۴/۶	۵/۷	۲۴/۱	۵/۵
رفتارهای پرخطر	آزمایش	۱۳۱/۳	۱۶/۱	۹۵/۶	۱۷/۵	۹۷/۹	۱۷/۲
	گواه	۱۳۰/۸	۱۵/۹	۱۲۷/۶	۱۵/۳	۱۲۸/۴	۱۵/۵

داده‌های جدول ۲، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در گروه‌های آزمایشی و گواه در پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری را نشان می‌دهد.

جدول ۳. نتایج آزمون توزیع طبیعی نمره‌ها و آزمون همگنی واریانس‌ها

متغیر	گروه	کولموگروف-اسمیرنف		آزمون لوین		موخلی	
		درجه آزادی	آماره	معناداری	درجه آزادی	آماره	معناداری
مراقبت	آزمایش	۱۵	۰/۷۵۶	۰/۶۰	۳۰	۰/۷۴۹	۰/۴۶۹
	گواه	۱۵	۰/۸۱۱	۰/۵۶	۳۰	۰/۲۲۳	۰/۴۶۹
حمایت	آزمایش	۱۵	۱/۲۳	۰/۱۸	۳۰	۱/۵۶۳	۰/۲۲۳
	گواه	۱۵	۰/۶۴۵	۰/۷۴	۳۰	۲/۴۵	۰/۲۲۳
رفتارهای پرخطر	آزمایش	۱۵	۰/۸۴۶	۰/۴۸	۳۰	۲/۴۵	۰/۱۵
	گواه	۱۵	۱/۰۱	۰/۱۳	۳۰	۲/۴۵	۰/۱۵

نتایج تحلیل واریانس اندازه‌گیری مکرر چند متغیری در بین گروه‌های مورد مطالعه در متغیرهای پیوند والدینی و رفتارهای پرخطر نشان داد اثر بین آزمودنی (گروه) معنادار می‌باشد و این اثر بدین معنی است

که حداقل یکی از گروه‌ها با یکدیگر در حداقل یکی از متغیرهای پیوند والدینی و رفتارهای پرخطر تفاوت دارند. اثر درون آزمودنی (زمان) برای متغیرهای پژوهش نیز معنادار بود که بدین معنی است که در طی زمان از پیش آزمون تا پیگیری حداقل در یکی از متغیرهای میانگین با تغییر همراه بوده است.

جدول ۴. تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر برای مقایسه پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری پیوند

والدینی و رفتارهای پرخطر در گروه‌های آزمایش و گواه

مقیاس	منبع اثر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معناداری	مجذورات اتا
مراقبت	زمان	۲۳۰/۴۶	۱/۴۳	۱۶۰/۱۴	۷۹/۱۶	۰/۰۰۰۱	۰/۷۳
	زمان*گروه	۱۵۰/۰۲	۱/۴۳	۱۰۴/۲۴	۵۱/۵۳	۰/۰۰۰۱	۰/۶۴
	گروه	۴۱۸/۱۷	۱	۴۱۸/۱۷	۴۲/۸۶	۰/۰۰۰۱	۰/۴۵
حمایت افراطی	زمان	۸۷/۶۲	۲	۴۳/۸۱	۱۶۴/۷۸	۰/۰۰۰۱	۰/۸۵
	زمان*گروه	۳۷/۴۸	۲	۱۸/۷۴	۷۰/۵۰	۰/۰۰۰۱	۰/۷۱
	گروه	۱۳/۶۱	۱	۱۳/۶۱	۳۴/۲۵	۰/۰۰۰۱	۰/۳۷
رفتارهای پرخطر	زمان	۱۷۰/۶۰	۱/۴۵	۱۱۷/۵۷	۱۷۵/۶۱	۰/۰۰۰۱	۰/۸۶
	زمان*گروه	۱۱۶/۸۶	۱/۴۵	۸۰/۵۴	۱۲۰/۳۰	۰/۰۰۰۱	۰/۸۱
	گروه	۲۱۱/۶۰	۱	۲۱۱/۶۰	۳۱/۵۳	۰/۰۰۰۱	۰/۳۵

با در نظر گرفتن مقادیر اپسیلون در جدول ۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر برای بررسی تفاوت گروه‌های پژوهش در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری گزارش شده است. لازم به ذکر است که سطح $P < 0/05$ برای رد فرض صفر در نظر گرفته شد. برای بررسی اندازه اثر نیز از مجذور اتای جزئی^۱ استفاده شد. همانطور که در جدول ۴ نشان داده شده است، میزان F اثر تعامل مراحل و گروه برای متغیرهای مراقبت (۵۱/۵۳)، حمایت افراطی (۷۰/۵۰) و رفتارهای پرخطر (۱۲۰/۳۰) است که در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار است. این یافته نشان می‌دهد که گروه‌های آزمایش و گواه از لحاظ متغیرهای پژوهش در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارند. همچنین مجذور اتا برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۱ می‌باشد که نشان می‌دهد تفاوت بین گروه‌ها در جامعه بزرگ و قابل توجه است.

¹ Partial eta squared

جدول ۵. نتایج مقایسه میانگین گروه‌های آزمایش در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری در متغیرهای پیوند والدینی و رفتارهای پرخطر

متغیر	مرحله	گروه	تفاوت میانگین	خطای استاندارد P
مراقبت	پیش‌آزمون	آزمایش گواه	۱/۲۰	۰/۴۴۲
	پس‌آزمون	آزمایش گواه	۶/۴۰	۰/۰۰۱
حمایت افراطی	پیش‌آزمون	آزمایش گواه	۰/۱۸۶	۰/۱۳۲
	پس‌آزمون	آزمایش گواه	۴/۱۴	۰/۱۵۶
رفتارهای پرخطر	پیش‌آزمون	آزمایش گواه	۰/۷۷	۰/۵۹۸
	پس‌آزمون	آزمایش گواه	-۶/۳۶	۰/۴۳۲
	پیگیری	آزمایش گواه	-۵/۶۴	۰/۲۱۴

نتایج جدول ۵ نشان داد تفاوت معناداری بین اثربخشی آموزش والدگری آدلری و گروه گواه در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری در متغیر پیوند والدینی و رفتارهای پرخطر وجود داشت.

بحث و نتیجه گیری

هدف تعیین اثربخشی برنامه آموزش والدگری آدلری بر پیوند با مدرسه و رفتارهای پرخطر نوجوانان بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که بزرگ‌ترین تجارب یادگیری سازمان یافته در مدارس به نوجوانان انتقال می‌یابد مدرسه دانشگاه و تجربه‌ها و مهارت‌هایی را به دانش‌آموزان خود یاد می‌دهد تا به کمک آن‌ها سازگاری اجتماعی پیدا کند و برای زندگی تحصیلی و شغلی آینده خود نیز آماده شوند مدرسه است که حقوق‌های فکری اجتماعی و فرهنگی نوجوانان را گسترش می‌دهد. آنان را از محدوده کودکی به بزرگسالی فرامی‌خواند. فضای آموزشی و ارتباطی مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها متفاوت از مدارس ابتدایی است و تجارب روانی اجتماعی و فرهنگی تازه‌ای را در اختیار نوجوانان قرار می‌دهد. ارتباط نوجوانان بسیاری از وظایف رشدی او است و برای دستیابی به استقلال و کسب هویت اجتماعی فکری و فرهنگی نوجوانان نیز حائز اهمیت است. مادران دانش‌آموزان از طریق برنامه آموزش والدگری آدلری آموزش‌هایی دیده‌اند که موجب شده است که میانگین پیوند با مدرسه فرزندان افزایش یابد. فضاهای گرم و صمیمی در محیط‌های عاطفی خانواده که معمولاً با ابراز محبت‌های منطقی نیز همراه است موجبات افزایش شوق و ذوق فرزندان نسبت به تحصیل کاهش اضطراب و افزایش روحیه را فراهم می‌کند و محبت و عاطفه در خانواده رمز سعادت و خوشبختی انسان است و کلید بسیاری از مشکلات راه جلب احترام و رعایت حقوق دیگران است. همچنین عشق و محبت به فرزندان می‌تواند اراده متزلزل و روح آشفته آنان را درمان کند و آنان را به زندگی سعادت‌مند و موفق امیدوار سازد. لذا برای تربیت و پرورش درست فرزندان باید محیطی ایجاد کرد که در آن درگیری و اختلافی نباشد. بنابر آنچه بیان شد، برنامه آموزش والدگری آدلری بر خانواده دانش‌آموزان و خود دانش‌آموزان دارای تاثیرات فراوانی می‌باشد (شورینگا و همکاران، ۲۰۱۵). آموزش و فراگیری تاثیر مشارکت اولیا

در ارتقای فرایند آموزشی و تربیتی فرزندان، اثر بخشی والدین در آموزش و پرورش و نقش آن‌ها در روند پیشرفت تحصیلی نوجوانان، ارتباط والدین با مدرسه و نقش آن در سلامت روان دانش‌آموزان، آشنا ساختن والدین با شیوه‌های جلب همکاری در خانه و اجتماع و آموزش راهبردهای ایجاد علاقه و مشارکت در اجتماع و مسئولیت‌پذیری برای نوجوانان از جمله آموزش‌هایی بوده است که می‌تواند در پیوند با مدرسه در بین فرزندان و دانش‌آموزان نقش موثری داشته باشد.

آموزش والدگری آدلری میانگین متغیر رفتارهای پرخطر را افزایش داده است. اگر اطلاعات لازم در مورد مسائل جنسی را والدین در اختیار نوجوان قرار ندهند او مجبور می‌شود که در مورد مسائل جنسی اطلاعاتش را از همسالان خود به دست آورد. اگر پدر و مادر از همان دوران کودکی رابطه عمیق و دوستانه‌ای با فرزندان خود برقرار نکنند، فرزند می‌تواند در دوران نوجوانی به سادگی و راحتی با همسالان خود صحبت کند و اطلاعات ناصحیح و نادرستی نیز درباره مسائل جنسی به دست آورد (رنگاسمی و همکاران، ۲۰۱۳).

کودکانی که در پی پیشرفت تحصیلی در دوران تحصیلات ابتدایی مهارت‌های اجتماعی مثبتی کسب می‌کنند کمتر احتمال دارد که در دوران نوجوانی دست به رفتارهای جنسی مخاطره‌آمیز بزنند. از میان ۴۰۰ دانش‌آموز مدرسه دولتی شهر سیاتل که بسیاری از آن‌ها نیز ساکن مناطق پرخطر بودند آن‌هایی که در برنامه‌های آموزشی که در آن دانش‌آموزان به پیشرفت تحصیلی علاقه به مدرسه تشویق می‌شوند و با آن‌ها نحوه مقاومت در برابر مشکلات و یافتن راه‌حل‌های مثبت آموزشی داده می‌شد اما هرگز از مسائل جنسی صحبتی به میان نمی‌آمد شرکت کردند کمتر از کودکان هم سن و سال خود که در این برنامه شرکت نداشتند احتمال داشت که به رفتارهای مخاطره‌آمیز جنسی مبادرت ورزند و به بیماری‌های مقاربتی مبتلا شوند (برنت، وامبولت و نارو، ۲۰۱۶). با فرا رسیدن بلوغ، تغییرات هورمونی به ویژه تولید آندروژن‌ها در نوجوانان هر دو جنس، به افزایش انگیزش جنسی موجب می‌شود. نوجوانان در پاسخ در مورد این که چگونه میل جنسی خود را در روابط اجتماعی کنترل کنند، بسیار نگران می‌شوند. توانایی‌های شناختی جدید که در یک دیدگاه دیگران و به خوداندیشی را شامل می‌شوند و تلاش‌های آن‌ها در انجام این کار تاثیر می‌گذارند. شکل‌گیری هویت جنسی وقتی همراه با مناسبات نادرست والدین و فرزندان یا والدین با یکدیگر باشد با دشواری‌های بیشتر مواجه خواهد بود و در عوامل اجتماعی و فرهنگی نامساعد محیطی نسبت به آن‌ها اضافه شود زمینه بروز نابهنجاری‌ها و انحرافات جنسی را فراهم می‌آورد و جوانان متعلق به خانواده‌های آشفته اعم از دختر و پسر بیشتر دچار این رفتار می‌شود و با احساس لذت ناشی از این عمل به جبران کمبودهای دیگر خود می‌پردازند. پیشگیری از مصرف مواد مخدر و آشنایی با پیامدهای آن، تربیت دینی و اسلامی و نقش خانواده در تربیت اسلامی، آشنایی با تحولات زیستی روانی اجتماعی و تربیت جنسی در دوره نوجوانی از جمله آموزش‌هایی بوده است که می‌تواند در کنترل رفتارهای پرخطر در بین فرزندان و دانش‌آموزان نقش موثری داشته باشد.

پژوهش حاضر، همانند هر پژوهش دیگر محدودیت‌هایی داشته است که بیان آن‌ها می‌تواند یافته‌ها و پیشنهادها را تصریح کرده و پژوهش‌گران بعدی را در اتخاذ تدابیر مؤثر برای مقابله با تهدید روایی درونی و بیرونی طرح‌های پژوهشی یاری دهد. محدودیت‌های اساسی پژوهش حاضر به قرار زیر می‌باشد. این نتایج ممکن است در بافت‌های فرهنگی، قومیتی، جنسیتی و گروه‌های سنی متفاوت تغییر یابند. محدود

کردن پژوهش به نوجوانان دختر که قابلیت تعمیم به نوجوانان پسر را با محدودیت مواجه می‌کند. پیشنهاد می‌شود آموزش و ترسیم انواع سبک فرزند پروری استبدادی سهل انگارانه بی تفاوت و مقتدرانه به والدین و تاثیر آن‌ها در سبک زندگی نوجوانان. پیشنهاد می‌شود آموزش و آشنا کردن والدین با ویژگی‌های دوره نوجوانی و بررسی وضعیت روان‌شناختی آن‌ها می‌باشد.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند. پس از اتمام پژوهش گروه گواه نیز تحت مداخله قرار گرفتند.

سپاسگزاری

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند و همچنین از مسئولان مدارس متوسطه شهرستان بابل که همکاری لازم را جهت اجرای پژوهش نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نماید.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر حاصل اقتباس از طرح پژوهشی نویسنده اول بود که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری به تصویب رسیده است و دارای کد کمیته اخلاق به شماره IR.IAU.SARI.REC.1398.143 از دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری می‌باشد. نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- رضایی‌شریف، ع.، حجازی، ا.، قاضی طباطبایی، م.، و اژه‌ای، ج. (۱۳۹۳). ساخت و آماده سازی پرسشنامه پیوند با مدرسه (SBQ) در دانش‌آموزان. مجله روانشناسی مدرسه. ۳ (۲): ۵۵-۶۷.
- زاده محمدی، ع.، احمدآبادی، ز.، و حیدری، م. (۱۳۹۰). تدوین و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایرانی. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار). ۱۷ (۳): ۲۱۸-۲۲۵.

References

- Barfoot, J., Meredith, P., Ziviani, J., & Whittingham, K. (2017). Parent-child interactions and children with cerebral palsy: An exploratory study investigating emotional availability, functional ability, and parent distress. *Child: care, health and development*, 43(6), 812-822.
- Bernet, W., Wamboldt, M. Z., & Narrow, W. E. (2016). Child affected by parental relationship distress. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 55(7), 571-579.

- Beurkens, N. M., Hobson, J. A., & Hobson, R. P. (2013). Autism severity and qualities of parent-child relations. *Journal of autism and developmental disorders*, 43(1), 168-178.
- Bouvette-Turcot, A. A., Fleming, A. S., Unternaehrer, E., Gonzalez, A., Atkinson, L., Gaudreau, H., ... & Meaney, M. J. (2020). Maternal symptoms of depression and sensitivity mediate the relation between maternal history of early adversity and her child temperament: the inheritance of circumstance. *Development and psychopathology*, 32(2), 605-613.
- Briegel, W. (2016). Parent-child interaction therapy. Vol. 44, *Zeitschrift fur Kinder- und Jugendpsychiatrie und Psychotherapie*. 1(3):455-65.
- Christian, D. D., Perryman, K. L., & Portrie-Bethke, T. L. (2017). Improving the parent-adolescent relationship with adventure-based counseling: An Adlerian perspective. *Journal of child and adolescent counseling*, 3(1), 44-58.
- Churchill, S. S., & Kieckhefer, G. M. (2018). One year follow-up of outcomes from the randomized clinical trial of the Building on Family Strengths Program. *Maternal and child health journal*, 22(6), 913-921.
- Dixon, M., Bermes, E., & Fair, S. (2014). An instrument to investigate expectations about and experiences of the parent-child relationship: the parent-child relationship schema scale. *Social sciences*, 3(1), 84-114.
- Fuemmeler, B. F., Anderson, C. B., & Mâsse, L. C. (2011). Parent-child relationship of directly measured physical activity. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 8(1), 1-9.
- Hazzard, V. M., Miller, A. L., Bauer, K. W., Mukherjee, B., & Sonnevile, K. R. (2020). Mother-Child and Father-Child Connectedness in Adolescence and Disordered Eating Symptoms in Young Adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 66(3), 366-371.
- Henneberger, A. K., Varga, S. M., Moudy, A., & Tolan, P. H. (2016). Family functioning and high risk adolescents' aggressive behavior: Examining effects by ethnicity. *Journal of youth and adolescence*, 45(1), 145-155.
- Lewallen, A. C., & Neece, C. L. (2015). Improved social skills in children with developmental delays after parent participation in MBSR: The role of parent-child relational factors. *Journal of Child and Family Studies*, 24(10), 3117-3129.
- Mei-Ju, C., Chen-Hsin, Y., & Pin-Chen, H. (2014). The beauty of character education on preschool children's parent-child relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 143, 527-533.
- Millikovsky-Ayalon, M., Atzaba-Poria, N., & Meiri, G. (2015). The role of the father in child sleep disturbance: child, parent, and parent-child relationship. *Infant mental health journal*, 36(1), 114-127.
- Morgan, A. J., Rapee, R. M., Salim, A., Goharpey, N., Tamir, E., McLellan, L. F., & Bayer, J. K. (2017). Internet-delivered parenting program for prevention and early intervention of anxiety problems in young children: randomized controlled trial. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 56(5), 417-425.
- Mulyadi, S., Rahardjo, W., & Basuki, A. H. (2016). The role of parent-child relationship, self-esteem, academic self-efficacy to academic stress. *Procedia-social and behavioral sciences*, 217, 603-608.
- Platt, R., Williams, S. R., & Ginsburg, G. S. (2016). Stressful life events and child anxiety: Examining parent and child mediators. *Child Psychiatry & Human Development*, 47(1), 23-34.
- Rengasamy, M., Mansoor, B. M., Hilton, R., Porta, G., He, J., Emslie, G. J., ... & Brent, D. A. (2013). The bi-directional relationship between parent-child conflict and treatment

- outcome in treatment-resistant adolescent depression. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 52(4), 370-377.
- Rostad, W. L., & Whitaker, D. J. (2016). The association between reflective functioning and parent-child relationship quality. *Journal of Child and Family Studies*, 25(7), 2164-2177.
- Schuiringa, H., van Nieuwenhuijzen, M., de Castro, B. O., & Matthys, W. (2015). Parenting and the parent-child relationship in families of children with mild to borderline intellectual disabilities and externalizing behavior. *Research in developmental disabilities*, 36, 1-12.
- Stamp, G. H., & Shue, C. K. (2012). Twenty years of family research published in communication journals: A review of the perspectives, theories, concepts, and contexts. *The Routledge handbook of family communication*, 23-40.
- Steele, E. H., & McKinney, C. (2019). Emerging adult psychological problems and parenting style: Moderation by parent-child relationship quality. *Personality and individual differences*, 146, 201-208.
- Van Doorn, M. E. M., Jansen, M., Bodden, D. H. M., Lichtwarck-Aschoff, A., & Granic, I. (2017). A randomized controlled effectiveness study comparing manualized cognitive behavioral therapy (CBT) with treatment-as-usual for clinically anxious children. *Journal of Clinical Trials*, 7(5), 2167-0870.
- Yoo, H., Feng, X., & Day, R. D. (2013). Adolescents' empathy and prosocial behavior in the family context: A longitudinal study. *Journal of youth and adolescence*, 42(12), 1858-1872.

***

پرسشنامه رفتارهای پرخطر

نام خرده مقیاس	سؤالات
رانندگی خطرناک	۱- من از سرعت زیاد لذت می‌برم.
	۲- من اغلب حوصله رانندگی با سرعت کم را ندارم.
	۳- من اگر راننده بودم سعی می‌کردم از مسیری بروم که بتوانم با سرعت بیشتری برانم.
	۴- من هر چقدر هم سریع رانندگی کنم، می‌توانم ماشین/موتور را کنترل کنم.
	۵- تا جایی که بتوانم از چراغ قرمز رد می‌شوم.
	۶- من از حرکات نمایشی مثل لایی کشیدن، تک چرخ زدن و مسابقه با دیگران خوشم می‌آید.
خشونت	۷- معمولاً زود از کوره درمی‌روم و دعوا راه می‌اندازم.
	۸- چندین بار با همسن و سال‌هایم درگیر شده‌ام و کار به فحش، تهدید و زدوخورد کشیده شده است.
	۹- بدم نمی‌آید که با خودم چاقو حمل کنم.
	۱۰- گاهی دلم می‌خواهد کسی را که حقم را پایمال کرده، از بین ببرم.
	۱۱- از روی عصبانیت چیزهای زیادی را شکسته یا خراب کرده‌ام.
سیگار کشیدن	۱۲- اگر به من سیگار تعارف شود حتماً قبول می‌کنم.
	۱۳- سیگار کشیدن آدم را آرام می‌کند.
	۱۴- من سیگار کشیدن را دوست دارم.
	۱۵- از نظر من سیگار کشیدن عیب نیست.
مصرف مواد مخدر	۱۶- سیگار باعث می‌شود حس بهتری داشته باشم.
	۱۷- این روزها تریاک یا حشیش دیگر عیب نیست
	۱۸- مواد مخدر اگر تفریحی استفاده شود، اعتیادآور نیست.
	۱۹- من به پارتنی‌ها یا مهمانی‌هایی که در آنها مواد مصرف می‌شود، می‌روم.
	۲۰- در بین دوستان نزدیک من کسانی هستند که مواد مخدر مصرف کنند.
	۲۱- اگر به من موادی مثل گراس، تریاک یا اکس تعارف کنند، رد نمی‌کنم.
	۲۲- آنقدرها هم که می‌گویند قرص اکس مضر نیست.
	۲۳- قرص‌های اکس به آدم شادی و هیجان می‌دهد.
	۲۴- اگر توی پارتنی‌های دوستانه قرص اکس به من تعارف کنند رد نمی‌کنم.
	۲۵- اگر توی یک مهمانی به من الکل/مشروب تعارف شود بدم نمی‌آید که امتحان کنم.
مصرف الکل	۲۶- الکل اعتیادآور نیست.
	۲۷- اکثر دوستان من الکل مصرف می‌کنند.
	۲۸- الکل باعث می‌شود که آدم سختی‌های زندگی‌اش را فراموش کند.
	۲۹- من انواع مارک‌های الکل را می‌شناسم.
	۳۰- الکل/مشروب باعث می‌شود حس بهتری داشته باشم.
دوستی با جنس مخالف	۳۱- دوست‌دختر/پسر داشتن بد نیست.
	۳۲- اکثر دوستان من دوست‌دختر/پسر دارند.

نام خرده مقیاس	سؤالات
رابطه و رفتار جنسی	۳۳- برای شناخت جنس مخالف لازم است که آدم دوست‌دختر/پسر داشته باشد.
	۳۴- من تا بحال دوست‌دختر/پسر نداشته‌ام.
	۳۵- بنظر من وقتی دو نفر از نظر احساسی بهم نزدیک شدند، نزدیکی جسمی ایرادی ندارد.
	۳۶- رابطه جنسی باعث محکم‌تر شدن رابطه/عشق می‌شود.
	۳۷- اگر کسی را عاشقانه دوست داشته باشم حاضرم با او رابطه جنسی داشته باشم.
	۳۸- به غیر از ازدواج، من راه‌های دیگری را برای رفع نیاز جنسی انتخاب می‌کنم.

Effectiveness of Adlerian parenting training program on connection with school and high-risk behaviors of adolescents

Esfandiar, Ebrahimitabar Gerdroodbari¹, *Seyedeh Olia. Emadian*^{2*} & Bahram. Mirzaian³

Abstract

Aim: This research aims to determine the effectiveness of the Adlerian parenting training program on the link with school and high-risk behaviors of adolescents. **Method:** The current research method was a semi-experimental type with a pre-test, post-test and follow-up plan with a control group. This research is socio-statistical. The statistical population of the research consists of all the mothers of female students of the second secondary level in Eastern Bandpi of Babol city who are studying in the academic year 2019-2020. Among these, 60 students with high-risk behavior problems and their mothers, who met the research entry criteria, were selected as a sample using a non-random sampling method and were randomly divided into two groups of 15 people, experimental and control. The experimental group received the parenting training program based on Brigel's (2016) educational package during 8 sessions of 120 minutes per week. Before and after the intervention, the school connection questionnaire (Rezaee Sharif, 2012) and the high-risk behavior questionnaire (Zadmohammadi et al., 2011) were administered in both groups. The data was analyzed through the analysis of variance test with repeated measurements and using SPSS-22 software. **Results:** The results of this research showed that the Adlerian parenting program training program increased parental attachment of care ($F=51.53$, $P<0.001$), extreme support ($F=70.50$, $P<0.001$) and reduced risky behaviors of adolescents ($F=120.30$, $P<0.001$). **Conclusion:** It can be concluded that the Adlerian parenting training program increased the bond with the school and reduced the high-risk behaviors of adolescents.

Keywords: Adlerian parenting, connection with school, risky behaviors.

-
1. PhD Student, Department of Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
  2. ***Corresponding author:** Assistant Professor, Department of Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
Email: emadian2012@yahoo.com
  3. Assistant Professor, Department of Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.